

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

МАТЕРІАЛИ НАВЧАЛЬНО-
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

Полтава – 2014

УДК 378.001.1

Друкується за рішенням
Вченої ради ВДНЗУ «УМСА»
від 19 червня 2013 р., протокол №10

Редакційна колегія:

- проф. Ждан В.М.** – ректор академії, головний редактор
- проф. Бобирьов В.М.** – перший проректор з науково-педагогічної роботи,
відповідальний редактор
- д.біол.н. Білаш С.М.** – начальник навчального відділу
- доц. Лещенко Т.О.** – зав. кафедри українознавства та гуманітарної підготовки
- доц. Бєляєва О.М.** – доцент кафедри іноземних мов з латинською мовою
та медичною термінологією
- доц. Карпенко О.О.** – доцент кафедри дитячої терапевтичної стоматології
з профілактикою стоматологічних захворювань
- доц. Чорна І.О.** – доцент кафедри загальної хірургії з доглядом за хворими
- доц. Ярмола Т.І.** – доцент кафедри внутрішньої медицини № 2
з професійними хворобами
- Нетудихата О.М.** – зав. навчально-методичного кабінету

підтверджується впевненість у правильності вибору. Так, проведене опитування серед лікарів-інтернів першого року навчання показало, що вважають рівень своєї практичної підготовки достатнім 57%, а незадоволені ним 43%. Лікарі-інтерни другого року навчання: 78% і 22% відповідно. Керівники заочних баз навчання вважають, що лікарі-інтерни в навчальному закладі отримують достатню теоретичну підготовку, але потрібно підсилити практичну підготовку та навчання із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій. Недоліки в підготовці лікарів-інтернів вони пов'язують із їхнім небажанням працювати за фахом, невисоким рівнем психоемоційної підготовки до роботи в колективі, недостатнім рівнем теоретичних та практичних знань і вмінь, безініціативністю, низьким рівнем організованості окремих молодих лікарів.

Для поліпшення практичної підготовки лікарів-інтернів необхідно: максимально наблизити умови праці майбутнього фахівця на очній і заочній базах до сучасних умов; забезпечити практичну роботу в модернізованих умовах (клініка, кабінет, відділення), де є сучасна техніка, обладнання і застосовуються новітні технології; сприяти співпраці між викладачами кафедри та керівниками базами щодо підготовки посібників, методичних рекомендацій; проводити науково-дослідну роботу та впроваджувати в роботу новітні технології в рамках навчання; залучати фахівців-практиків, керівників різних рівнів до викладання окремих дисциплін, курсів, участі у фахових конференціях, семінарах, з'їздах, симпозіумах тощо.

Особливо важлива роль у розвитку практичної підготовки лікарів-інтернів належить науково-дослідній роботі. Слід зазначити, що головні завдання науково-дослідної роботи – це прищеплення молодим фахівцям початкових систематичних навичок виконання теоретичних та експериментальних науково-дослідних робіт, стійке й поглиблене засвоєння знань зі спеціальних дисциплін, розвиток аналітичного мислення, здатності до творчої роботи за вибраним фахом (терапевтична, хірургічна, ортопедична, дитяча стоматологія), розширення кругозору, вироблення вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання певних практичних завдань, формування потреби і можливості самостійно поповнювати свої знання за фахом [4, 5]. Лікарів-інтернів необхідно залучати до науково-дослідної роботи з самого початку навчання в інтернатурі. Адже науково-дослідна робота не лише сприяє вдосконаленню навчального процесу, а й розкриває широке коло різноманітних наукових проблем, розширює світогляд, виховує в майбутнього фахівця вміння спостерігати, аналізувати, формувати практичні вміння, виховувати риси фахівця-дослідника [2, 6].

Отже, через професійно орієнтоване навчання лікарів-інтернів (із залученням їх до практичної діяльності та науково-дослідної роботи) і формування професійних ціннісних орієнтирів можливе забезпечення розвитку та вдосконалення професійних умінь і навичок.

Список використаної літератури

1. Бех І.Д. Виховання сучасної вузівської молоді. Філософія освіти XXI століття: проблеми і перспективи: зб. наук. праць / І.Д. Бех. – К., 2000. – Вип. 3. – С. 229–232.
2. Васирина М. Актуальні проблеми практичної підготовки студентів вищої школи України / М. Васирина, В. Майборода // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2010. – № 2. – С. 233–237.
3. Первак П.І. Досвід Медичного інституту в формуванні особистості студента – майбутнього лікаря XXI століття / П.І. Первак. – К., 2000. – С. 6–7.
4. Про підсумки діяльності вищих навчальних закладів у 2009 р. та основні завдання на 2010 рік. З доповіді 22 квітня 2010 р. на засіданні підсумкової комісії у Харкові // Освіта. – 2010. – 21–28 квіт. – № 19–20.
5. Шишов С.Е. Школа: мониторинг качества образования / С.Е. Шишов, В.А. Кальней. – М.: Педагогическое общество России, 2000. – 316 с.
6. Фоменко Л. Філософія медицини: сучасний стан та перспективи розвитку: зб. наук. праць / Л. Фоменко. – Вип. 1. – Дрогобич, 2000.

ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ДО СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Хавалкіна Л.М., Дубина В.О.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Обґрунтовується думка, що впровадження сучасних освітніх технологій у навчально-виховний процес у медичному виші має супроводжуватися відповідною психологічною підготовкою як лікарів-інтернів, так і викладачів.

Ключові слова: сучасні освітні технології, психологічна готовність, психологічні недоліки.

Сучасний стан суспільного розвитку, однією з особливостей якого виступає багаторазове збільшення інформаційних потоків, змушує формулювати принципово нові пріоритети в підготовці спеціалістів вищої школи, в т.ч. медичної. Для інформаційного суспільства характерно те, що обсяг знань подвоюється кожні 2-3 роки; обсяг інформації, що пересилається через штучні супутники Землі впродовж двох тижнів, достатній для заповнення 19 млн. томів; у індустріально розвинутих країнах учні на

час закінчення середньої школи одержують більше інформації, ніж їхні рідні за все життя; у наступні три десятиліття відбудеться стільки ж змін, скільки їх було за останні триста десятиріч, тощо [2,3]. Інформаційне суспільство вимагає від освіти під час підготовки конкурентоздатних фахівців не лише нових умінь і знань, а й перебудови стратегічної діяльності, спрямованої на врахування зазначених особливостей. Саме тому одним із найважливіших завдань освіти стали інформатизація суспільства і підготовка фахівців, які володіють сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями.

Застосування сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу потребує змін у методиці викладання всіх дисциплін. Це пов'язано з тим, що викладач перестає бути для лікаря-інтерна єдиним джерелом отримання знань. Нині багато інформації можна знайти в мережі Інтернет. Тому зміни, що відбуваються в суспільстві в цілому, потребують істотних перетворень у системі освіти, принципах її організації, формах і методах навчально-виховного процесу, зокрема розробки і впровадження сучасних освітніх технологій навчання та виховання [1, 4]. Упровадження сучасних освітніх технологій у вищих навчальних закладах ґрунтується на певній системі чинників. Серед них важливі психологічні. Організація навчально-виховного процесу потребує опори на систему знань про індивідуальні особливості лікарів-інтернів, врахування індивідуальних стилів діяльності всіх суб'єктів освітнього процесу, прогнозування впливу сучасних освітніх технологій на ефективність підготовки спеціалістів. Для успішної побудови методики навчання слід спиратися на такі компоненти: індивідуальні здібності лікарів-інтернів, здатність викладачів до ефективного впровадження сучасних освітніх технологій, орієнтація на вироблення позитивно мотивованого ставлення слухачів до нового, тести оцінки результатів діяльності, аналіз результатів упровадження нових освітніх технологій.

Сучасна освітня технологія у вищому навчальному закладі — це науково-обґрунтована й унормована за метою підготовки спеціалістів, змістом освіти, місцем і терміном навчання система форм, методів, засобів і процедур, що використовуються для організації та здійснення спільної навчальної діяльності тих, хто навчає, і тих, хто навчається.

Професійне становлення лікарів-інтернів залежить від рівня розвитку їхніх пізнавальних властивостей: наполегливості, самовладання, емоційної стійкості, професійної спрямованості, значимості навчальної задачі та власної активності. Стан психологічної готовності лікарів-інтернів на різних етапах навчання визначають їхні мотиваційні й інтелектуальні особливості, професійна самосвідомість. На цьому етапі інтерни психологічно готові до переходу від "знань-описів" до "знань-інструментів", від монотехнологій — до політехнологій.

У сучасних освітніх технологіях інноваційні процеси мають дискретний, циклічний характер, тісно пов'язаний із життєвим циклом нововведення, та залежать від дії низки психологічних чинників. Серед них головні: готовність лікарів-інтернів до сприйняття сучасних освітніх технологій і позитивна мотивація навчальної діяльності в такій ситуації; спроможність викладачів і слухачів до творчої діяльності; оптимальний психологічний клімат освітнього процесу та майстерності педагогів.

Психологічна готовність — це умова, що робить людину здатною до продуктивної діяльності. Найбільш оптимальні, динамічні процеси у освітній діяльності в умовах сьогодення можуть бути реалізовані за такої організації навчально-виховного процесу, яка ґрунтується на формуванні організаційно-психологічного клімату, створенні ситуації освітніх технологій. Тому педагогічна робота викладача має бути зорієнтована на її остаточний результат. Порівняння цього результату з поставленою метою дозволяє визначити ступінь розробленості моделі, ефективність запропонованого комплексу засобів досягнення мети. Близькою метою може бути формування достатнього професійного рівня молодого фахівця, віддаленою — формування професійної майстерності. Деякі вміння можна сформувати, поступово переходячи з початкового етапу навчання до подальшого формування спеціальних навичок на практичних заняттях, клінічних розборах, конференціях, конкурсах та ін. За наявності впливу психологічних чинників сучасних освітніх технологій, самооцінки й самоконтролю лікарів-інтернів зростає міра узгодженості дій навчальної групи з викладачем.

Таким чином, психологічні чинники сприяють оптимізації навчально-виховного процесу, який побудований на базі сучасних освітніх технологій.

Психологічними недоліками діяльності викладача є недостатнє виявлення особистісного змінювання лікарів-інтернів за період навчання й оволодіння ними професійними навичками, відсутність даних про рівень готовності педагогів до впровадження сучасних освітніх технологій у навчально-виховний процес.

Психологічні чинники ефективного впровадження сучасних освітніх технологій у навчальний процес на кафедрі впливають не тільки на збереження вже наявного досвіду, а й на його трансформацію та перехід у іншу якість. Тут є ризик нежиттєздатності запропонованого, необхідність оптимізації застарілих норм або кардинальна їх зміна. Тому ми використовуємо систему експертних систем (оцінок) на кожному етапі навчання лікарів-інтернів. Досягнення оптимальних психологічних умов ефективного впровадження сучасних освітніх технологій здійснюється завдяки застосуванню нових способів, завдань, цілей, умінь і досвіду впровадження, змін у науково-методичному супроводі та підготовці викладачів, який має змінюватися не тільки у формах, а й у змісті навчання, зорієнтованому

на забезпечення необхідних умов для впровадження сучасних освітніх технологій. Перспектива подальшої роботи полягає в розробці універсальних моделей упровадження в освітній процес інноваційних технологій, які б ураховували як психологічні, так і соціальні чинники.

Однією з нових сучасних форм навчання є використання мережі Інтернет. На кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів створено веб-сайт, який, крім інформаційної функції, дає можливість психологічно і теоретично підготувати лікарів-інтернів до ліцензійного іспиту «Крок-3». Для цього на кафедрі створена і використовується методика он-лайн тестування. Для нього сама система формує кожному лікарю варіант із 200 питань із загальної бази. Під час тестування система запам'ятовує ті питання, на які лікар-інтерн не відповів. Коли наступного разу лікар-інтерн розв'яже тести, сама система створює новий варіант завдань, у який у першу чергу включає ті питання, на які до цього інтерн не відповів. Описаний вище процес повторюється циклічно. Таким чином підвищується ступінь теоретичної та психологічної підготовки лікаря-інтерна до ліцензійного іспиту «Крок-3. Стоматологія».

Список використаної літератури

1. Дзюба Л.А. Психологічні чинники культури впровадження сучасних освітніх технологій / Л.А. Дзюба // Тенденції та сучасні психолого-педагогічні проблеми підготовки фахівців у вищій школі: зб. наук. пр. за матеріалами Всеукр. наук.-метод. конф.; ред. колегія: Щедрова Г.П., Кіяшко О.О., Левченко О.О. [та ін.]. — Луганськ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту імені Володимира Даля, 2002. — С. 101—102.
2. Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів [/ Н. В. Морзе, О. В. Барна, В. П. Вембер та ін.]. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. — 256 с.
3. Морзе Н.В. Бази даних у навчальному процесі: [навч.-метод. посіб.] / Н.В. Морзе. — К. : ТОВ Редакція «Комп'ютер», 2007. — 120 с.
4. Лисих Л.П. Критерії щодо оцінки, яку одержує студент при складанні екзаменів та диференційованих заліків / Л.П.Лисих, В.А.Слащов, Л.А.Дзюба // Теоретичні і прикладні проблеми психології і педагогіки: зб. наук. праць. — Луганськ, 2002. — № 3(3). — С. 139—141.

ТЕХНОЛОГІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА ФАХОМ «СТОМАТОЛОГІЯ»

Хміль Т.А., Вітко Ю.М., Сенчакович Ю.В., Казакова К.С.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Автори статті доводять, що застосування сучасних технологій управління навчальним процесом на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів ВДНЗУ «УМСА» дозволить здобути післядипломну медичну освіту світового рівня, стати конкурентоспроможним фахівцем, надавати кожному громадянину сучасну стоматологічну допомогу і мати можливість вибору праці в будь-якій країні.

Ключові слова: модернізація освіти, технології управління, навчальний процес, післядипломна освіта.

На кафедрі післядипломної освіти педагогічний процес виконується у вигляді тріади: освіта, навчання і виховання [3]. Сучасні технології управління навчальним процесом скеровані на модернізацію освіти, підвищення якості навчання і вдосконалення виховання [4].

Необхідність розробки моделювання технології управління навчальним процесом у вищому медичному навчальному закладі зумовлюється двома головними причинами. По-перше, нагальною потребою сьогодення стає підвищення якості вищої освіти, від якої залежать характер та ефективність соціально-економічного і соціокультурного розвитку України [5]. По-друге, сучасним вищим медичним навчальним закладам необхідні нові підходи до забезпечення якості освіти, які б відповідали світовим тенденціям і впливали на конкурентоспроможність освітніх послуг.

Управління - функція організованих систем різної природи, яка забезпечує цілість структури, реалізацію її програм і цілей [7]. Натепер у галузі післядипломної медичної освіти накопичено значні напрацювання, які охоплюють різноманітні аспекти управління професійною підготовкою лікарів.

Провідною ідеєю роботи кафедри післядипломної освіти лікарів – стоматологів ВДНЗУ «УМСА» є досягнення високої якості освіти, її результативності та конкурентоспроможності завдяки сучасним технологіям управління навчальним процесом. Провідна мета післядипломної освіти - це поглиблення теоретичних знань з основних розділів стоматології та закріплення їх на практиці. Збільшення часу роботи молодих лікарів із пацієнтами сприяє розвитку клінічного мислення. Дуже важливим моментом формування лікаря-спеціаліста є можливість навчання на кафедрі згідно з навчальним планом, що передбачає опанування теоретичними знаннями, вміннями і практичними навичками, проведення науково-дослідної роботи [1]. Практичні знання і навички лікарі здобувають на кафедрі та на заочних клінічних базах, які курують викладачі кафедри, що відповідає необхідним вимогам [6].

Управління навчальним процесом на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів ВДНЗУ «УМСА» виконується за відповідними принципами. По-перше, діє система «поточний контроль», основне завдання якої - облік успішності та відвідуваності занять. За допомогою поточного контролю опе-